כתובה שנכתבה על קלף שנלקח בלי תשלום – דרמה בחופה

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א

השאלה בפירוט

כאשר התברר ברגע האחרון לפני החופה שאין כתובה זמינה, ומישהו מיהר לחנות תשמישי קדושה, לקח קלף מבלי לשלם במקום, ורק למחרת שולם החוב למוכר — האם הכתובה כשרה, או שמא כיוון שנכתבה על נייר שלא שולם בשעת הקידושין הרי היא כתובה בגזל?

תשובה מורחבת

אם מדובר בחנות המורגלת למכור בהקפה או אם הושאר פיקדון/הודעה למוכר, והתשלום נעשה למחרת כמתוכנן – הכתובה כשרה לחלוטין והמקח תקף למפרע. אמנם, אם הנייר נלקח ממש בלא ידיעת המוכר ושלא בהקפה, יש בזה מכשול חמור של כתיבת שטר על חפץ גזול.

הסיפור והדוגמה מן השיעור

הרב סיפר על דרמה שהתרחשה באולם שמחות: מסדר הקידושין עמד מוכן, החתן והכלה המתינו, ואז התברר כי שכחו להביא את שטר הכתובה. הרב מסדר הקידושין היה במבוכה רבה. רץ אחד הנוכחים לחנות סמוכה, לקח קלף מן החנות כשלא היה שם מי שיגבה מעות, ועל קלף זה נכתבו תנאי הקידושין והחופה התקיימה בזמנה. למחרת בבוקר ניגשו לחנות ושילמו את דמי הקלף.

הרב ניתח את הדין: אם הלוקח הניח כסף בקופה או שהיה זה מקום המוכר באשראי – נפסק בסימן שנ"ט ששילם שילם, והמקח קיים למפרע. אך אם נלקח ללא רשות כלל – הרי בשעת כתיבת הכתובה היה הנייר גזול בידו, ויש להיזהר מלהכניס חתן וכלה לספקות בשעת חופתם.

מקורות

(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שנ"ט סעיף ב': "הלוקח חפץ מחנות... ושילם דמיו לאחר מכאן – נפטר מידי גזלה והרי הוא מקח גמור" ; וכן באבן העזר, סימן כ"ח סעיף כ': "הכותב שטר קידושין או כתובה על נייר גזול – יש להסתפק אם קנויים לו הקידושין, ולכן יזהרו לזכות בנייר כדת").

לקריאה באתר ↑

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט